

sedstvom Pavla Reynouda. V jutranjih urah v ponedeljek je bila sestavljena nova vlada pod predsedstvom dosedanjega podpredsednika maršala Petaina. Novi podpredsednik in obrambni minister je vrhovni poveljnik zavezniških čet na francoskem bojišču general Weygand.

Rusija in Italija. Med Rusijo in Italijo so v teku gospodarska pogajanja. Italija hoče dobivati iz Rusije predvsem surovine, ki ji manjkajo, kakor bombaž, cink, baker in podobno. Rusija zahteva za te pošiljke protiusluge v blagu in politične ugodnosti.

Zasedba baltskih držav po Rusih in zbiranje ruskih čet. Sovjetske čete so zasedle dne 15. in 16. junija Litvo, Latvijo in Estonko. Te tri baltiške države so sprejele brezpogojno in v najkrajšem času vse ruske zahteve in pristale na to, da se ne bodo uprle s silo zasedanju najbolj važnih vojaških položajev. Ob tej priliki je predsednik litvanske republike Smetona zapustil Litvo z več člani vlade in je odpotoval v Nemčijo. Ministrski predsednik Merkis vodi začasno posle predsednika republike. V vseh treh državah so bile sestavljene nove vlade po želji ruskih sovjetov. Dalje je zelo značilno poročilo, da so zbrali sovjeti vzdolž razmejne črte med Nemčijo in sovjetsko Rusijo na Poljskem 140 divizij, Ruske čete so se približale na 30 km črti, s katero

je bila Poljska po zasedbi razdeljena na Rusijo in Nemčijo. Poleg pehote so na meji številni oddelki tankov, oklopnih avtomobilov in motoriziranih čet, izredno številno pa je letalstvo. Dalje poročajo, da je sovjetska Rusija potegnila skoro vse svoje čete s turške in kavkaške meje ter jih premestila drugam.

Vnuk cesarja Viljema na Angleškem. Kakor poročajo iz Londona, niso angleške oblasti doslej še ničesar podvzele proti pruske-

mu princu Friederichu, vnuku bivšega cesarja Viljema II. Nemški princ se je mudil ob času, ko je izbruhnila vojna, pri nekem svojem prijatelju na Škotskem. Angleži so s pruskim princem ravnali kakor z izjemo. Pravi, da so ga zato pustili na svobodi, ker nimajo vzroka, sumiti v njegovo nepristranost.

Med Rusi in Japonci je v zadnjem času prišlo kar na hitrico do sporazuma v raznih vprašanjih, ki so bila doslej še odprta.

Z bombnikom iz Amerike v Evropo in nazaj

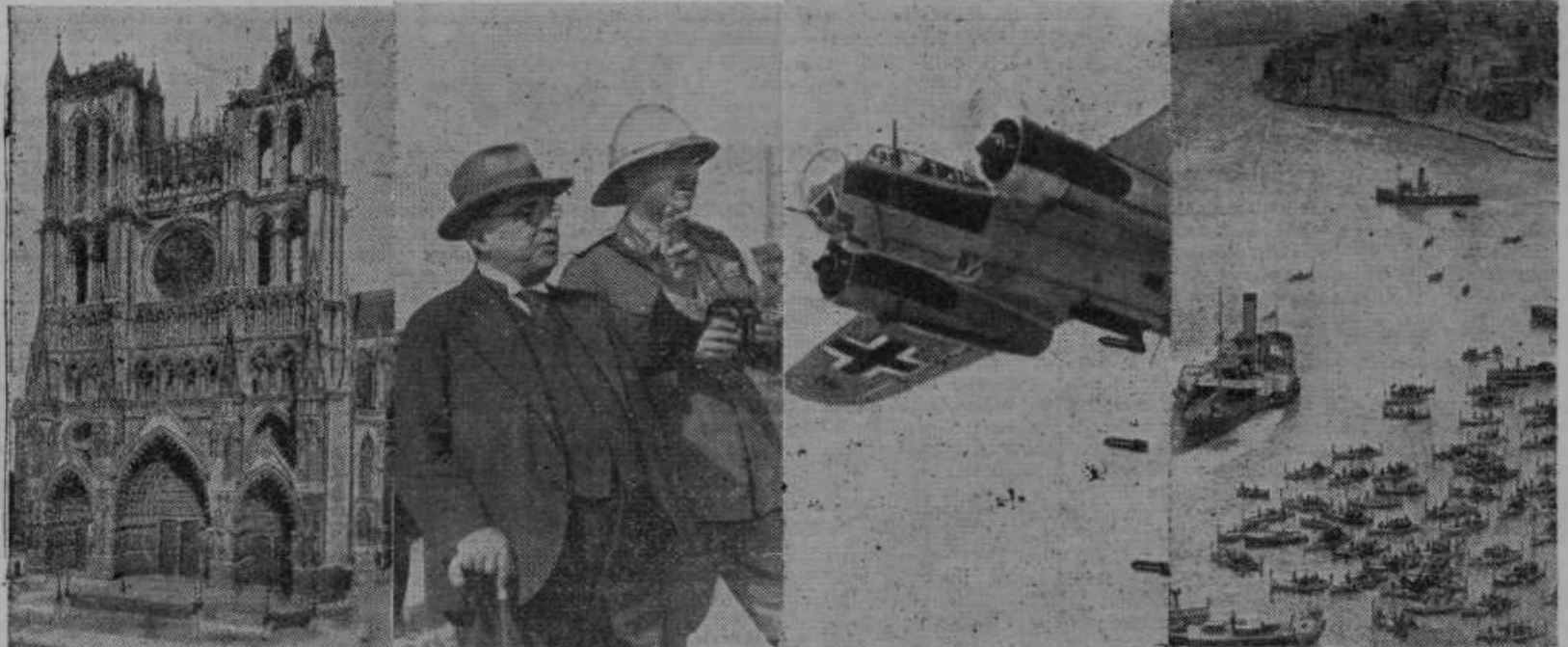
Velika bombna letala, ki opravljajo uničevalno delo v sedanji vojni, preletijo lahko brez pristanka 5000 km.

Družba Aircrafts Douglas v Kaliforniji v Severni Ameriki dokončuje bombnik, za kojega izpopolnitev so se trudili štiri leta. Podrobnosti novega izuma in njegova oborožitev še niso znane. Letalo se bo imenovalo »B 19«. Tehtalo bo z gorivom vred 70 ton. Največji tovor bo lahko dosegel težo 28 ton. Preletelo bo brez pristanka 10.000 km. Ta dolžina pleta bo zadostovala za prelet oceanov v obeh smereh.

Velikan bo imel štiri motorje, ki bodo razvijali 6000 konjskih sil in gonili trokrilne

propelerje, ki merijo v premeru 5 m. Brzina bombnika se bo gibala med 320—400 km na uro. Posadka bo štela deset mož.

Sedaj je znano, 'a pošilja Amerika baš v zadnjih dneh zaveznikom neprestano bojna letala, ki sama letijo čez Atlantski ocean. Novi Douglasov velikan pa bo zmogel dosti več in je tudi večji od slovitih Clipperjev, s katerimi vzdržuje družba Panamerican Airways redne prometne zveze čez morja. Takšen Clipper tehta »samo« 41 ton, a največje ameriško prometno kopno letalo, Douglasovo »D C 4«, le 32 ton. Novi bombnik bo štirikrat večji nego znane ameriške »leteče trdnjave«. Prvo letalo te vrste bo stalo milijon dolarjev, v

Krasna stolna cerkev v francoskem mestu Amiens, ki je bilo zadnje čase večkrat omenjeno v poročilih

Metaxas, grški ministrski predsednik, z generalom grške armade pri nadziranju čet

Bombniki opravljajo v današnji vojni važno vlogo. Slika nam kaže bombnik, ki spušča bombe

Pristanišče La Valletta na angleškem otoku Malta, ki leži v Sredozemskem morju

Uničevanje prirodnih dobrin v drugih državah. V zadnjih desetih letih je bilo samo v Braziliji v Južni Ameriki pometanih v morje, požganih kot kurivo za lokomotive ali predelanih v gnoj 66,5 milijona vreč najboljše kave samo zato, da se prepreči padec cen temu pridelku na borzah. Na isti način je bilo pred osmimi leti uničenih v Argentini v Južni Ameriki 550.000 ovnov, v Južnoafriški uniji 500.000 glav goved, na Holandskem 200.000 krav molznic, na Kubi 33 milijonov ton sladkorja, v Združenih ameriških državah 10 milijonov ton bombaža. V Budimpešti so pred tremi leti zllili v Donavo velikanske množine mleka, da bi zaradi preobilice ne padla cena. Po svetu trohni v silosih 650 milijonov bu-

Možak je bil Blažev brat, tistega Blaža, ki je bil pri Končniku za hlapca in ki ga je Končnik pred nekaj meseci nagnal. Imel je na Šentanelškem hribu bajto, kjer je gospodaril s svojo samsko sestro Fefo; zadnji čas se jima je pridružil tudi še Blaž.

Prav za prav pa je malo kaj gospodaril na svoji bajti, kajti večji del leta je bil zdoma in na popotovanjih. Pa ni popotoval le po domačih krajih, zašel je tudi na Kranjsko, na Goriško, do Trsta in v gornje kraje na Nemško. V mesta ni zahajal, pač pa blizu teh. Čeprav je toliko prehodil, se še svoj živi dan ni vozil z železnico, niti s poštnim vozom ne, ampak jo je mahal peš. Dejal je, da svojih kosti ne zaupa neumnim živalim, ki so močnejše od njega; zaradi tega se ne mara voziti s pošto; še manj pa bi mogel zaupati svoje življenje divjemu lukamatiju, saj naglica nikoli ni kaj prida in kdor v življenju šurja, dvakratno delo ima — če prej v kakem grabnu z razbito bučo ne obleži. Tako popotovanje po apostolski šegi pa je še zaradi tega dobro, ker je zastoj, možak pa si je znal grede tudi še lepe denarje zaslužiti. Znal je namreč skoraj vsake mojstrnije nekaj, čeprav se ni nobenega rokodelstva učil: vezal je piskre, popravil ure, je rezal okna, šiviljam uravnal stroje, kuharicam mline za kavo, dekletom uhane in prstane, znal je poslikati skrinje, omare in vrata — pa še kaj. Vsak ga je rad sprejel, vsakemu je vedel kaj napraviti, pa

je dobil zastoj večerjo in prenočišče, zraven pa še okroglega tudi precej.

Pri vsem delu mu je ostalo še zmeraj dovolj časa, da se je lahko vdajal svojemu veselju do hribov. Obhodil je namreč vse, le na nevarne se ni podajal, in ko je prišel na kak vrh, je postavil svoji palici navzkriž, vmes je privezal svoj mogočni »rešpetin«, ki ga je pred leti v Ljubljani za dve sto goldinarjev kupil, in je po cele ure gledal skozenj zdaj na kak sosednji vrh, zdaj tja na kak travnik, kjer so kosci brusili kose, zdaj pred kako hišo, kjer so se otroci igrali. Svojega »rešpetina« ni mogel prehvaliti, kako daleč nese; nikomur ga ni dal iz rok in ponoči si ga je položil za vzglavje. Kdor mu je kaj čez »rešpetin« rekel, tega ni več lepo pogledal. Po »rešpetinu« se ga je prijelo tudi ime in vse mu je reklo le »špetinov Matija«. Pravo ime pa mu je bilo Matija Kanc.

Marsikaj je Matija znal, eno pa mu ni bilo dano: dar govora, tega pa ni imel. Bil je plah in tih in ni spregovoril ne besede več, kot je bilo treba. Pri tem pa ljudem ni gledal v oči, ampak zmerom mimo njih kam v stran. Le kadar ga je kaj ujezilo, tedaj se mu je jezik razvezal in tedaj je vedno našel dovolj besed, ki so tudi zadele.

Danes je bil židane volje, požvižgal si je zdaj to zdaj ono pesem, toda vse bolj skaženo. Ko je prišel do vrha, je obstal in ljubeče objel vse hribe in bregove, ki so se

večjem številu izdelana letala pa bodo veljala približno polovico tega. Od tega, kako se bo obneslo, pa je odvisno, ali bodo gradili še nove.

V sedanjih vojni ne kažejo zavezniki posebnega zanimanja za na kratko opisanega bombnega velikana, ker jim gre le za letala z veliko brzino. Novi bombniki bodo za bodoče

važni za Ameriko, ker bi z njimi lahko že daleč pred ameriški obalami prestregli vsakega bližajočega sovražnika, oziroma bi z njimi zanesla razdejanje v sovražnikovo deželo samo. Prav tako bi z njimi lahko preprečila poskuse sovražnika, da bi izkrcal svoje čete na oddaljenih točkah okrog Panamskega prekopa ali celo v Južni Ameriki.

je vnel v sveti jezi, če si je kakšen hujskač predrznil govoriti proti našemu velezaslužnemu g. dr. Korošcu in duhovnikom. Takih mož potrebuje danes naša domovina, mož, ki niso samo apostoli na papirju, ampak neustrašeni borci za naše najsvetejše svetinje, sveto vero. Ker je imel tako živo vero, je bil tudi na zunaj sila ljudomil, rad je povedal nedolžno šalo, sila ljubezniv v obščevanju, zato ga je tudi vse ljubilo. Bratonečani ga bodo pogrešali, posebno sosedje, saj je bil od vseh priljubljen in spoštovan. Ko je videl, da se bo treba ločiti od svojih mlilih in dragih, je poklical svojega dobrega zeta Janeza in mu rekel: »To te prosim, Hanzek, jaz zdaj umiram, bodi tudi ti apostol, prevzemi to apostolsko delo od mene, da boš tako laže zveličal sebe, ženo in pomagaj tudi materi k zveličanju. Mene ni sram, da sem bil apostol, ne ustraši se tudi ti! Vidiš sedaj, kako hudo je umreti, a kako sladko se umira, če je človek Bogu zvesto služil in živi v božjem miru.« Smrti se ni bal; odgovoril je svoji ženi: »Zakaj bi se bal, saj sem pripravljen!« Kakor je živel, tako je tudi umrl. Spavaj mirno, dragi Peter, zlata duša, in uživaj pri Njem, ki si ga tako goreče ljubil in očitno pričal pred svetom, svoj zasluženi pokoj in zaslužno plačilo za svoje apostolsko delo! — Zalujočim domačim naše najgiblje sožalje!

Zvonovi so peli mrtvaško pesem pri Sv. Andražu v Halozah. Pri nas je božja poslanka smrt pretrgala nit življenja Emeršič Andreju iz Skorošnjaka in Topolovec Neži, viničarki iz Trdoboja. Počivajta v miru in prosita za nas, da bomo sedanje težke dni v miru preživeli, po smrti pa se v nebeški domovini veselili!

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Prerana smrt delovnega dušnega pastirja. V celjski bolnišnici je odrsli Vsemogočni trpljenja po dolgotrajni bolezni g. Martina Kozar, kaplana v St. Juriju pri Celju. Blagopokojni se je rodil leta 1890 pri Sv. Antonu v Slov. goricah. V mašnika je bil posvečen leta 1914. V dušno pastirstvo je bil poslan najprej v St. Lenart v Slov. goricah. Od tam se je podal v Ameriko, kjer je deloval nekaj let. Ko se je vrnil zopet v domovino, je bil kaplan na več župnijah in med drugimi tudi v Žalcu. Njegovo zadnje službeno mesto je bil Sv. Jurij pri Celju. Dolga mesece je bil radi hude bolezni priklenjen na bolniško posteljo. Iskal je zdravniške pomoči v Ljubljani in Celju, kjer je umrl 13. junija. Dobri g. Martin je bil zelo delaven ter goreč duhovnik, ki je znal s svojo vsestransko delavnostjo ter postrežljivostjo ogreti za svoje vzore srca vseh, med katerimi je deloval kot dušni pastir in kulturni delavec. Z g. Kozarjem je legel prezgodaj v grob pravi slovenski duhovnik, kateri je žrtvoval vse svoje moči za Boga, za zveličanje v oskrbo mu izročeni duš in za probudo, ter prosvetni in gospodarski napredek slovenskega naroda. Blagemu duhovniku bodi Vsemogočni obilen plačnik in ostani mu ohranjen časten ter hvaležen spomin!

Priljubljeni in obče spoštovani vzgojitelj mladine na zadnji poti. V zadnji številki »Slov. gospodarja« smo javili žalostno vest, da je Gospod poklical k sebi po vsej Priekijji znanega ter spoštovanega upokojenega učitelja Zacherla v Ljutomeru. Kaj je pomenil blagopokojni vsemu okraju, je dokazal veličasten pogreb, ki se je vršil sredi minulega tedna. Zadnje pot so se pripeljali posoditi blagemu gospodu prijatelji, veliko število njegovih bivših učencev, zastopniki društev, šolarji in drugi. Ob 18.30 je duhovščina opravila molitve na domu pokojnikovem, možički zbor je zapel »Oj težka pot...«. Sprevod se je pomikal v cerkev, kjer so pevcji zapeli svojemu dolgoletnemu pevovodji »Miserere«. Sprevod je bil izredno dolg. Za križem so šli šolarji, godba, gasilci, člani Fantovskega odseka in Dekliškega krožka v krojih z zastavo, zastopniki Prosvetnega društva z zastavo, učiteljstvo, pevcji, nato 20 duhovnikov in številno občinstvo. Računa se, da se je pogreba udeležilo nad tisoč ljudi. Po končanih molitvah na pokopališču je kanonik g. Weigl Josip, dekan od Sv. Križa pri Ljutomeru, ki je vodil sprevod, imel ob grobu govor. V njem se je spominjal pokojnika in omenil, kako sta se spoznala že kot dijaka v Mariboru in bila vedno prijatelja. Omenil je tudi, da

je bil rajni vzoren, veren katoličan. Za njim je govoril šolski nadzornik g. Karbaš iz Ljutomer, ki je orisal življenjsko pot pokojnika. Godba je zaigrala žalostinko, pevcji so zapeli v slovo, narkar so se vrstili govori naprej. Vseh govorov je bilo deset. Ob 18.30 je ljudstvo zapuščalo pokopališče in se razšlo.

Odločen naš mož umrl pri Sv. Tomažu pri Ormožu. Žalostno so peli zvonovi 11. junija pri Sv. Tomažu, ko so ob velikanski udeležbi ljudstva nesli vrliga katoliškega moža Petra Potočnika na zadnji poti k večnemu počitku. Apostolstvo mož je izgubilo enega najgorečnejših članov-apostolov župnije, ki je svoje svete dolžnosti natančno spolnjeval, prejemal vsako prvo nedeljo svete zakramente in se vedno kazal apostoła. Odločno je pokaral vsakega pri delu na njivi ali v vinogradi, kdor bi si drznil vprico našega dobrega Petra govoriti čez vero ali duhovnike; javno ga je pokaral in posvaril. Ves se

Dopisi

Dravska dolina

Ruše. V zadnjih letih tudi v Rušah pridno gradimo. Saj je zrastle od začetka lunskega leta pa do letos precej novih hiš. Pri kolodvoru si je lani postavil lepo dvostanovanjsko hišo železniški uradnik g. Kolarič, v bližini stoji lepa vila upokojenega poštnega upravnika g. Pečarja. Ne daleč od njega je zgradil tovarniški delavec Podlesek čedno hišico ter na isti parceli zida sedaj svoj dom g. Gričnik, v bližini pa je postavil enodružinsko hišico g. Tišler. Ob banovinski cesti, ki pelje čez železnico proti Selnici, je zgradil čedno vilo g. Karel Angel, dalje od njega lepo dvostanovanjsko hišo g. Eigner, na vogalu ceste pa je začel graditi enonadstropno vilo g. Turk, trgovec v Mariboru. Ob cesti proti pokopališču bo zgradil tudi enonadstropno vilo g. Zorec, zobotehnik, od pokopališča dalje bo v kratkem izgotovljena lepa vila g. Jarca. Toda vkljub temu še v Rušah vedno manjka stanovanj, zlasti v poletnem času, tako da letoviščar prav težko dobi kakšno sobico. Regulacija potoka se tudi letos nadaljuje in je upati, da bo do jeseni gotova. Tako bo odstranjena sedaj vsaka nevarnost radi poplav, trg bo pa dobil popolnoma drugo lice. Zadruga elektrarna je imela svoj

občni zbor, na katerem se je izkazalo, da je imela zadruga 479.000 din letnega prometa; dolga ima še 100.000 din, ki je pa plačljiv v desetih letih. Gotovo zasluži odbor vse priznanje, zlasti pa g. predsednik Fajhter ter njegov agilni tajnik Šerc, ker so sklenili tako ugodno pogodbo s Falom. Če vzamemo samo javno razsvetljavo, vidimo, kakšen je razloček: prej smo imeli 39 javnih luči ter je stalo to letno okrog 20.000 din, sedaj pa je 84 luči in to za 9000 din. Za predsednika zadruge je bil ponovno izvoljen g. Fajhter, na novo pa je izvoljen v upravni odbor g. Josip Reputuš.

Dravsko polje

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. »Farni domovinski dan«, ki sme ga obhajati ono nedeljo, je veličastno potekel. Znova smo vzgali svojo ljubezen do svojega naroda in države. Knjigo o državljanski vzgoji »Slovenci in Jugoslavija« imajo zdaj že v večini družin. Drama »V temotie«, za katero so naši požrtvovalni igralci pod vodstvom g. učiteljice Suštarjeve žrtvovali mnogo večernih ur, je ljudstvo tako šla v srce, da je vsa dvorana jokala. Udeležba je bila veličastna, dne 16. junija so jo z istim uspehom ponavljali. Dne 23. junija po prvi službi božji bo važno preda-

razgrnili pred njegovimi očmi. Nastavil si je »rešpetin« in se ni mogel nagledati. Nazadnje je pobral svojo ropotijo, si oprtal svojo skrinjo in počasi odšel proti cerkvi sv. Rozalije. Ko je stopil za vogel, se je zavzel. Na kamniti klopi pri durih je sedela temno oblečena mlada ženska, ki je imela svetle lase in je bila strahovito bleda v obraz. Trenutek sta strmela eden v drugega, potem je vzkliknila ženska:

»Moj Bog, Matija!... Dober dan!
»Bog ga daj, Končnica,« je odzdravil.
»Matija, od kod pa si ti tako daleč prišel?«
»Oh, iz Šentanela ni tako daleč; kvečjemu osem ur. Jaz še dalje tudi pridem.«
»Kdaj pa si šel od doma?«
»Bo že dva tedna pojutrišnjem.«
»Kaj pa je novega v Šentanelu?«
»Novega ne bo posebno kaj. Tišta Dobrovnčina hči se ženi, dohtarja jemlje, pravijo.«
»Da, da. Kdaj pa bo poroka?«
»Pravijo, da po Mali Gospojnici.«
»Kako je pri Končniku?«
»Za nič — prav tako, kakor si ta burja Končnikova zasluži. Pravijo, da sta imela s fajmoštrom strahovito raško, od tistih mal mu nihče več ne stopi čez prag. Posli so mu vsi šli, edina Katra je še ostala. Zdaj ima same tuje in iz mesta mu je neka gosposka za gospodinjstvo. Gostov pa nima nič, čisto nič — prav mu je.«

Žena se je jokala.

»Tilka, menda se ne jočeš zaradi takega lumpa. Za takim človekom, ki je svojega najboljšega hlapca nagnal in še svojo ženo napodil, za takim se ne joči, za takim pljuni!«

»Moj Bog, uboga otroka! — Kaj naj počnem?... Matija, ti mi še svetuj!«

»Svetovati? — Kaj misliš začeti?«

»Ne vem nič... V hudi stiski sem, nimam kje biti, nimam službe in čisto slaba sem še od bolezni.«

»Ali si bila bolna?«

»Da. Devet tednov sem bila v bolnišnici. Nesreča mi hodi za nesrečo... Naj ti povem!... Ko sem šla od hiše, sem vpraševala, kje bi bila kaka služba zame. Pa me nihče ni hotel vzeti, ker nisem imela poselske knjižice in nič pismenega. Potem me je ponoči prijela mrzlica, spravili so me v bolnišnico, nihče ni vedel, kdo sem, ker ves čas nisem bila pri sebi. Tedne in tedne me je kuhala vročina v glavi in vsi so rekli, da je bil čudež, ko sem ostala živa... Še hitro sem okrevala. Ko sem prišla iz bolnišnice, sem spet jela spraševati za službo pa je ne dobim in ne dobim. Včeraj sem bila v Selah pri Lužnici, v šolo sva skupaj hodili in sva si bili dobri; dosti lepih besed mi je voščila, toliko pa ni bila, da bi mi bila vsaj za eno noč ponudila prenočišče. Zdaj si ne vem pomagati, nazaj v Šentanel ne morem, od sramu bi skoprnela. Ko bi le službo dobila kje!« (Dalje sledi)

šlov pšenice, v Aziji pa strada več sto milijonov Kitajcev, od katerih jih umre vsako leto nad 100.000 zaradi pomanjkanja kruha...

Ker so imeli sočutje z ujetniki. V Halberstadtu v Nemčiji so tri osebe obsodili na ječo od enega do štiri mesecev, ker se niso vedli dovolj udružano do vojnih ujetnikov. Neki 49 letni mož je vrgeł poljskemu vojnemu ujetniku, ki je naltovarljal neki voz, škatlico cigaret in je za to dobl mesec dni ječe. Neki 50 letni mož, ki je drugemu poljskemu ujetniku pod lastnim imenom omogočil doplsovanje s svojci, je dobl štiri mesece, neki 39 letni mož, ki je tretjemu ujetniku daroval kos potice in površnik, je moral takisto za štiri mesece v ječo.